

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ काण्डम् ७ ॥

॥ प्रथमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां सप्तमकाण्डे प्रथमः प्रश्नः ॥

प्र॒जन॑न॒ज्योति॑र॒ग्निर्दे॒वता॑ना॒ज्योति॑र्वि॒राट्कु॑न्द॒सा॒ज्योति॑र्वि॒राट्वा॒चो
ऽग्नौ॑ सं तिष्ठते वि॒राज॑म॒भि सम्प॑द्यते तस्मा॒- तज्ज्योति॑रुच्यते
द्वौ स्तोमौ॑ प्रातःस॒वनं॑ व॒हतो॒ यथा॑ प्रा॒णश्चा॑पा॒नश्च॒ द्वौ
मा॒ध्य॑दि॒नः॒ स॒वनं॑ यथा च॒ख्षु॑श्च॒ श्रोत्रं॑ च॒ द्वौ तृ॑तीयस॒वनं
यथा॒ वाक्क्र॑ प्रति॒ष्ठा च॒ पु॒रुष॑स॒म्मितो॒ वा ए॒ष य॒ज्ञोऽस्थू॑रिः॥१॥

यं का॒मं का॒मय॑ते तमे॒तेना॒भ्यश्नु॑ते सर्व॑ः॒ ह्यस्थू॑रिणाभ्यश्नुते॑
ऽग्नि॑ष्टोमेन॒ वै प्र॒जाप॑तिः प्र॒जा अ॑सृजत॒ ता अ॑ग्नि॒ष्टोमेनै॒व
पर्य॑गृह्णा॒त्तासा॒म्परि॑गृही॒ताना॑मश्व॒तरो॑ऽत्य॑प्रवत॒ तस्या॑नुहाय॒
रेत॒ आद॑त्त॒ तद्ग॑र्दभे न्य॑मा॒र्दस्मा॑र्द॒र्दभो॒ द्विरे॒ता अथो॑
आहु॑र्वड॒बायां॒ न्य॑मा॒र्दिति॒ तस्मा॑द्वड॒बा द्विरे॒ता अथो॑
आहु॑रोष॒धीषु॑॥२॥

न्य॑मा॒र्दिति॒ तस्मा॑दोष॒धयो॑ऽन॒भ्यक्ता॒ रेभ॑न्त्यथो॒ आहुः॑

प्रजासु न्यमार्डिति तस्माद्यमौ जायेते तस्मादश्वतरो न
 प्र जायत आत्तरेता हि तस्माद्वर्हिष्यनवक्लृप्तः सर्ववेदसे
 वा सहस्रे वावक्लृप्तोऽति ह्यप्रवत य एवं विद्वानग्निष्टोमेन
 यजते प्राजाताः प्रजा जनयति परि प्रजाता गृह्णाति
 तस्मादाहुर्ज्येष्ठयज्ञ इति॥ ३॥

प्रजापतिर्वाव ज्येष्ठः स ह्येतेनाग्रेऽयं जत प्रजापतिरकामयत्
 प्र जायेयेति स मुखतस्त्रिवृतं निरमिमीत् तमग्नि-
 देवतान्वसृज्यत गायत्री छन्दो रथंतरं सामं ब्राह्मणो
 मनुष्याणामजः पशूनान्तस्मात्ते मुख्या मुखतो ह्यसृज्यन्तो रसो
 बाहुभ्यां पञ्चदशं निरमिमीत् तमिन्द्रो देवतान्वसृज्यत
 त्रिष्टुप्छन्दो बृहत्॥ ४॥

सामं राजन्यो मनुष्याणामविः पशूनान्तस्मात्ते वीर्यावन्तो
 वीर्याद्व्यसृज्यन्त मध्यतः सप्तदशं निरमिमीत् तं विश्वे देवा
 देवता अन्वसृज्यन्त जगती छन्दो वैरूपं सामं वैश्यो
 मनुष्याणां गावः पशूनान्तस्मात्त आद्या अन्नधाना- व्यसृज्यन्त
 तस्माद्भूया रसोऽन्येभ्यो भूयिष्ठा हि देवता अन्वसृज्यन्त पत्त
 एकविंशं निरमिमीत् तमनुष्टुप्छन्दः [5]